

Польська Людмила Олександрівна

*аспірант Дніпровського державного
аграрно-економічного університету*

ORCID: 0000-0001-9868-2326

e-mail: mila8118@meta.ua

**МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
СТАЛИМ РОЗВИТКОМ АГРАРНОГО СЕКТОРА
ТА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**

Ми підійшли до критичного моменту в історії Землі – часу, коли людство має визначитися із власним майбутнім. Світ стає взаємозалежним і вразливим, а майбутнє видається загрозливим, проте багатобічним. Для успішного поступу слід визнати, що не дивлячись на надзвичайне різноманіття культур і народів, їх традицій та форм життя, ми всі є єдиною громадою на Землі зі спільним майбутнім. Ми маємо об'єднатися для розвитку глобального сталого суспільства, яке базується на пошані до природи, універсальних правах людини, економічній справедливості та культурі мирного співіснування. Важливо розуміти, що ми, народи Землі, є відповідальними один перед одним, перед всім життям на Землі та перед майбутніми поколіннями.

Хартія Землі, Прембула, 2000

Досліджено нормативно-правовий та інституційно-адміністративний механізм державного управління сталим розвитком аграрного сектору та сільських територій. Проаналізовано міжнародний досвід запровадження принципів сталого розвитку. На основі проведеного аналізу запропоновано алгоритм запровадження основ концепції сталого розвитку України, а саме: прийняття національної стратегії сталого розвитку “Україна – 2030”, відповідно до Глобальних цілей сталого розвитку (далі – ЦСР), прийнятих Генеральною Асамблеєю Організації Об’єднаних Націй (далі – ООН) 25 вересня 2015 р. “Перетворення нашого світу: Порядок денний сталого розвитку 2030”, який вміщує 17 Глобальних ЦСР до 2030 р.; Указу Президента України “Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року” від 30.09.2019 р. Зазначено, що в рамках національної стратегії повинна бути розроблена програма сталого розвитку аграрного сектору та сільських територій. Адже для досягнення 2-ї Цілі “Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування та сприяння сталому сільському господарству” саме аграрний сектор та сільські громади мають вирішальну роль. Запропоновано удосконалення адміністративно-інституціонального механізму управління сталим розвитком, а саме створення державного комітету із сталого розвитку, підпорядкованого Кабінету Міністрів України, для здійснення координаційної діяльності всіх міністерств та відомств у напрямку запровадження стратегії сталого

розвитку. Розглянуто методи побудови механізмів державного управління сталим розвитком, які враховують інтереси усіх зацікавлених сторін, базуються на моделі “державно-приватного” партнерства, а також методах горизонтальної та вертикальної інтеграції, враховуючи альтернативи розвитку держави, специфіку аграрного сектору економіки, потреб сільських територіальних громад у напрямку досягнення ЦСР.

Ключові слова: цілі сталого розвитку; механізми державного управління; аграрний сектор; сільські територіальні громади.

Постановка проблеми. Задекларовані на глобальному рівні концептуальні цілі сталого розвитку суспільства вимагають від державних органів влади країн світу запровадження національних стратегій та програм розвитку. Відповідно, потребують удосконалення механізми державного управління, запроваджені новітні методи та інструменти державного регулювання (норми та правила), спрямовані на вирішення економічних, соціальних, екологічних проблем у суспільстві. У багатьох країнах світу до розробки стратегій та програм сталого розвитку залучені державні органи влади, регіональні та місцеві органи влади, органи місцевого самоврядування, наукові кола, громадянське суспільство та приватний сектор економіки. Відповідно до такої моделі співпраці, всі зацікавлені особи мають змогу долучитись до вироблення управлінських рішень і розбудови власного майбутнього.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед вітчизняних науковців, які розробили концептуальні підходи формування сталого розвитку України, найвідомішими є: Б. Данилишин, З. Бурик, С. Бобильов, В. Кухар, С. Макосій, В. Малиновський, І. Смірнова, Є. Михайлюта [1]. Питаннями сталого розвитку сільських територій займались: О. Маслак, О. Щербатих, М. Малік, В. Єрмоленко, А. Коваленко (стан і проблеми нормативно-правового забезпечення сталого розвитку в Україні), Д. Міщенко (аналіз методів державного регулювання аграрного сектора економіки України), М. Миколайчук, Л. Мельник, О. Кравченко, І. Костяшкін, Ю. Шпильова [2], І. Гончаренко, Т. Мороз, О. Кононенко [3], Ю. Лупенко [4] та інші.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. В умовах глобальних соціально-економічних перебудов та екологічних викликів все більше зростає актуальність питань, пов’язаних із удосконаленням методів та механізмів державного управління в напрямку сталого розвитку суспільства. Метою статті є пошук нових механізмів та інструментів державного управління, застосування методів стратегічного планування напрямів сталого розвитку, вивчення міжнародного досвіду державного управління сталим розвитком та можливості його адаптації для практичного застосування в Україні.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі все більше країн світу почали усвідомлювати, що майбутнє світової спільноти є у небезпеці, що подальше ігнорування екологічних проблем може призвести до незворотних змін у біосфері Землі та неможливості подальшого нормального існування всього живого на Землі. Сталий розвиток суспільства є альтернативою

екстенсивній моделі економіки, що враховує тріаду екологічної, соціальної та економічної складових розвитку. Основою такого підходу є визнання паритетності усіх векторів розвитку суспільства, а не пріоритетності одного з них. Вперше поняття сталого розвитку було згадано в Доповіді Міжнародної комісії з навколишнього середовища та розвитку ООН під керівництвом Прем'єр-міністра Норвегії Г. Брундтланд "Наше спільне майбутнє" [5]. За матеріалами Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку (1992 р.), сталий розвиток – це такий розвиток суспільства, який задовольняє потреби сучасності, не ставлячи під загрозу здатність наступних поколінь задовольняти свої власні потреби [6]. На Всесвітньому саміті зі сталого розвитку (Йоганнесбург, Південна Африка 2002 р.), який відбувся 26 серпня – 4 вересня, було прийнято Йоганнесбурзьку декларацію зі сталого розвитку, в якій вказувалось, що всі країни світу повинні взяти на себе колективну відповідальність за втілення основ сталого розвитку – економічного, соціального й екологічного розвитку на місцевому, національному та глобальному рівнях. Так, поступово в світі почала розвиватися екологічна політика і дипломатія, з'явилися нові міжнародні, національні інституційні складові – міжнародні організації, міністерства й відомства зі сталого розвитку.

У теорії державного управління поняття сталого розвитку передбачає досягнення збалансованого розвитку основних підсистем соціально-економічної системи (економічної, екологічної, виробничої, соціальної) з метою максимізації добробуту людини без ускладнення можливостей для майбутніх поколінь [7].

Отже, сталий розвиток – це збалансований, керований розвиток суспільства, який направлений на вирішення трьох основних завдань у економічній, соціальній та екологічній сферах життєдіяльності країни та який забезпечує нинішнім поколінням здорове природне навколишнє середовище, якісні умови життя та розвитку, враховуючи та захищаючи права майбутніх поколінь на рівні умови та якість життя, з можливістю їх подальшого покращення.

Ідеї сталого розвитку в українській науці були запропоновані видатним вченим, академіком, першим президентом Академії наук України, мислителем, громадським діячем зі світовим іменем В. Вернадським. Він створив учення про біосферу та її еволюцію, про перехід біосфери в ноосферу (слово "ноосфера" із гр. "ноос" – розум і "сфера" – оболонка Землі) – взаємовідносини природи та суспільства. В. Вернадський створив "біосферно-ноосферну" концепцію сталого розвитку, засновану на розвитку нанотехнологій (так званих "розумних" технологіях) у глобальному вимірі, які впливають на основні складові сталого розвитку – економічну, соціальну та екологічну. Зокрема, вчений наголошує на тому, що організація керованої ноосфери, тобто сталого та безпечного розвитку світової цивілізації, має стати стратегією виживання людства і перетворення його на глобальну нооспільноту [8, 9]. Основоположником науки про сталий

розвиток як однієї з галузей доречно також відзначити Г. Дейлі, який у своїй праці “По за зростанням. Економічна теорія сталого розвитку” окреслив основні економічні засади теорії сталого розвитку та застосування концепції сталого розвитку в глобальному вимірі [10].

Більшість глобальних організацій, проектів та заходів із питань комплексного сталого розвитку сконцентровано в межах діяльності ООН, а саме у діяльності Програми розвитку ООН (далі – ПРООН), Центру ООН по населених пунктах (Хабітат), Програми ООН з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Програма ООН з довкілля (ЮНЕП). Фінансування досягнення визначених цілей у галузі сталого розвитку здійснює Світовий банк, який інвестує значні кошти в розробку проектів та програм із подолання проблем бідності, низького рівня розвитку інфраструктури, доступу до водних і енергетичних ресурсів та інших наукових проектів сталого розвитку.

Основними міжнародними нормативно-правовими документами, на основі яких базується розробка концепції сталого розвитку суспільства, є: Доповідь Всесвітньої комісії ООН з навколишнього середовища і розвитку (1987 р.) [11]; Підсумкові документи конференції ООН з проблем навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (1992 р.), зокрема: 1) Порядок денний на XXI століття; 2) Рамкова конвенція ООН щодо змін клімату; 3) Конвенція щодо збереження біологічного різноманіття; 4) Декларація щодо напрямку розвитку, охорони та використання лісів; 5) Декларація з навколишнього середовища та розвитку, яка вміщує 27 принципів, що визначають права і обов’язки країн у справі забезпечення розвитку і добробуту людей [12]; Декларація Тисячоліття (2000 р.); Йоганнесбурзька декларація зі сталого розвитку (2002 р.); Підсумковий документ конференції ООНРіо+20 “Майбутнє, якого ми прагнемо” (2012 р.); Резолюція A/RES/70/1 Генеральної Асамблеї ООН “Про Підсумковий документ “Перетворення нашого світу: Порядок денний сталого розвитку 2030” (25 вересня 2015 р.), яка враховує 17 Глобальних цілей сталого розвитку та 169 завдань до 2030 р., затверджених на Саміті ООН з питань сталого розвитку в Нью-Йорку [13].

Україна ратифікувала основні міжнародні документи, що забезпечують досягнення цілей і побудову системи державного регулювання для досягнення сталого розвитку держави. Основоположними документами, за допомогою яких в Україні запроваджуються принципи сталого розвитку, є: Концепція сталого розвитку населених пунктів (затверджена Постановою Верховної Ради України № 1359-XIV від 24.12.1999 р.); Концепція сталого (збалансованого) розвитку агроєкосистем в Україні на період до 2025 року (затверджена Наказом Мінагрополітики України № 280 від 20.08.2003 р.); Стратегія “Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2020 року” (затверджена Законом України № 2818-V від 21.12.2010 р.); Концепція Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період

до 2020 року (затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 121-р від 03.02.2010 р.); Стратегія сталого розвитку “Україна – 2020” (затверджена Указом Президента України № 5/2015 від 12.01.2015 р.); Концепція розвитку сільських територій (затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 995-р від 23.09.2015 р.) [14]; Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року (затверджені Указом Президента України № 722/2019 від 30.09.2019 р.) [15].

Але практична реалізація та ефективність цих документів досить незначна. Недостатньо виражено комплексне бачення майбутнього країни в напрямку сталого розвитку, бракує визначення конкретних цілей і завдань. Потребує удосконалення система оцінювання ефективності заходів державного регулювання, система моніторингу досягнення показників визначених завдань. Недостатньою є нормативно-правова база щодо сталого місцевого розвитку територій, а саме сільських громад. Відсутній чіткий адміністративно-інституційний механізм запровадження ЦСР як на національному, так і на місцевому рівнях.

Україна взяла на себе зобов’язання щодо запровадження ЦСР, однією із яких є “Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки та поліпшення харчування та сприяння сталому сільському господарству”. Так, для досягнення цієї цілі в глобальному вимірі планується до 2030 р. виконати такі завдання:

- подолати голод і забезпечити усім, насамперед малозабезпеченим і вразливим групам населення, враховуючи немовлят, цілорічний доступ до безпечної, поживної та достатньої їжі;

- покінчити з усіма формами недоїдання, зокрема до 2025 р. досягти погоджених на міжнародному рівні цільових показників, що стосуються боротьби з затримкою росту і виснаженням у дітей віком до п’яти років, а також задовольняти потреби в харчуванні дівчаток підліткового віку, вагітних, жінок, які годують, та літніх людей;

- подвоїти продуктивність сільського господарства і доходи дрібних виробників продовольства, зокрема жінок, представників корінних народів, фермерських сімейних господарств, скотарів і рибалок, зокрема шляхом забезпечення гарантованого та рівного доступу до землі, інших виробничих ресурсів і факторів сільськогосподарського виробництва, знань, фінансових послуг, ринків, можливостей для збільшення доданої вартості та зайнятості в несільськогосподарських секторах;

- забезпечити створення сталих систем виробництва продуктів харчування й запровадити методи ведення сільського господарства, які дають змогу підвищити життєстійкість і продуктивність та збільшити обсяги виробництва, сприяють збереженню екосистем, зміцнюють здатність адаптуватися до зміни клімату, екстремальних погодних явищ, засух, повеней та інших лих і поступово покращують якість земель та ґрунтів;

– забезпечити збереження генетичного різноманіття насіння, культивованих рослин, сільськогосподарських і свійських тварин та відповідних диких їх видів, зокрема шляхом раціонального утримання різноманітних банків насіння і рослин на національному, регіональному та міжнародному рівнях, а також сприяти доступу до генетичних ресурсів і відповідних традиційних знань та справедливому і рівноправному спільному використанню вигід від їх застосування на засадах, погоджених на міжнародному рівні;

– збільшити обсяги інвестування, зокрема шляхом розширення міжнародного співробітництва, у сільську інфраструктуру, сільськогосподарські дослідження і дорадчі послуги, розвиток технологій та створення генетичних банків рослин і тварин із метою розбудови спроможності країн, що розвиваються, насамперед найменш розвинених країн, у галузі сільськогосподарського виробництва;

– усувати та попереджувати торгові обмеження та викривлення на світових сільськогосподарських ринках, зокрема шляхом паралельного скасування всіх форм субсидіювання експорту сільськогосподарської продукції та всіх експортних заходів із аналогічними наслідками, відповідно до мандату Дохійського раунду переговорів із питань розвитку;

– вжити заходів для забезпечення належного функціонування ринків продовольчих товарів і продукції їх переробки та сприяти своєчасному доступу до ринкової інформації, зокрема про продовольчі резерви, з метою обмеження надмірної нестабільності цін на продовольство [16].

Для реалізації цих завдань у ст. 78 Резолюції A/RES/70/1 Генеральної Асамблеї ООН “Перетворення нашого світу: Порядок денний сталого розвитку 2030” вказується, що на національному рівні всі держави-члени у якомога стислі строки повинні розробити масштабні національні заходи щодо здійснення цього порядку денного. Країни можуть підтримувати перехід до ЦСР і ґрунтуватися на наявних інструментах планування – Стратегії національного розвитку та Стратегії сталого розвитку, залежно від обставин.

Таким чином, відповідно до зазначених документів, повинні бути розроблені механізми реалізації ЦСР, є необхідність удосконалення нормативно-правового, адміністративно-інституційного, фінансово-економічного забезпечення задля координації зусиль різних органів та відомств державної влади, в напрямку забезпечення збалансованого розвитку економічної, соціальної, екологічної складових.

На сьогодні стратегії та програми сталого розвитку прийняли більше 100 країн світу, зокрема Канада, країни Європейського Союзу, Австралія та інші. Найціннішим для нас є досвід запровадження концептуальних основ сталого розвитку в країнах Європи. Розглянемо приклади країн, які досягли успіхів у запровадженні Концепції сталого розвитку у табл. 1.

Таблиця 1

**Нормативно-правові та адміністративно-інституційні механізми
запровадження концепції сталого розвитку в країнах Європи**

Країна	Нормативно-правовий документ	Державний орган, відповідальний за сталий розвиток
Франція	Французька дорожня карта ЦСР була затверджена у вересні 2019 р. [17]. У 2020 р. прийнятий План дій щодо сталого розвитку та солідарності, відповідно було наголошено на обов'язковості виконувати ЦСР всіма зацікавленими сторонами	Міністерство екологічного розвитку відповідальне за сталий розвиток разом із Міністерством Європи та закордонних справ у міжнародному вимірі. Міжвідомчий делегат із питань сталого розвитку та генеральний комісар із питань сталого розвитку відповідає за розробку та реалізацію дорожньої карти під наглядом Прем'єр-міністра
Фінляндія	Стратегія сталого розвитку: "Фінляндія, яку ми хочемо бачити до 2050 року – зобов'язання суспільства щодо сталого розвитку", яка була прийнята на засіданні Комісії з питань сталого розвитку 20 квітня 2016 р. [18]	Фінська національна комісія з питань сталого розвитку розробила Стратегію сталого розвитку. Офіс Прем'єр-міністра координує реалізацію порядку денного до 2030 р. Задіяні всі міністерства і включені до Мережі координації сталого розвитку з метою посилення узгодженості політики через сектори
Італія	Національна стратегія сталого розвитку була представлена Раді Міністрів та офіційно затверджена Міжвідомчим комітетом з економічного розвитку у 2017 р. [19]	Рада Міністрів здійснює контроль за виконанням Національної стратегії. Головними координаторами стратегії розвитку є Міністерство охорони навколишнього природного середовища, земель і моря, Міністерство закордонних справ та міжнародного співробітництва, відповідно, для вироблення внутрішньої та міжнародної політики, а також Міністерство економіки та фінансів для створення синергії з формальною економічною політикою та щорічної оцінки довгострокового впливу бюджету на національне стале благополуччя. Прем'єр-міністр має головну роль у координації та управлінні цією стратегією
Польща	Стратегія відповідального розвитку була затверджена польським урядом у лютому 2017 р. [20]	Міністерство економічного розвитку, координуючи політику розвитку країни, взяло на себе провідну роль у процесі реалізації Порядку денного на 2030 р. у Польщі. Послідовність політики забезпечує Координаційний комітет з питань політики розвитку, Канцелярія Прем'єр-міністра
Німеччина	Німецька стратегія сталого розвитку була прийнята Урядом Німеччини у 2002 р., останнє оновлення відбулось у листопаді 2018 р. [21]	Основна відповідальність за сталий розвиток на національному рівні покладається на Федеральну канцелярію, яка координує всі напрямки політики та забезпечує контроль за всіма урядовими міністерствами

На основі проведеного аналізу необхідним є пошук нових нормативно-правових та адміністративно-інституційних механізмів державного управління сталим розвитком країни. Відповідно до нормативно-правового забезпечення, передусім потребує розробки та затвердження національна стратегія сталого розвитку “Україна – 2030”, в якій окремо потрібно передбачити програму сталого розвитку аграрного сектору та сільських територій. Необхідним нормативно-правовим механізмом є також ратифікація прийнятої Декларації ООН “Про права селян та інших людей, що працюють у сільських районах” № 73/165 від 17.12.2018 р. на 73 сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку [22]. Декларація направлена на удосконалення механізму захисту прав фермерів, малих та середніх сільгоспвиробників, а також покращення умов життя сільських жителів, посилення продовольчого суверенітету, сприяння боротьбі зі змінами клімату і збереження біорізноманіття. Так, на згаданій сесії ООН було заявлено, що ця декларація є важливим інструментом захисту прав людини, боротьби з голодом, в рамках ЦС-2030, і її прийняття є величезним досягненням і перемогою соціальної справедливості і демократії, рівних прав на земельні та природні ресурси в час, коли великий капітал та транснаціональні компанії за допомогою свого впливу практично монополізували земельні та природні ресурси. Отже, на основі затвердженого міжнародного документу потрібно затвердити окремо програму сталого розвитку сільських територій, у складі національної стратегії сталого розвитку, і розробити дієві організаційно-правові, адміністративно-інституційні, фінансово-економічні механізми стимулювання сталого розвитку сільських територій, розробити стратегію розвитку земельних відносин із урахуванням специфіки та ситуації в аграрному секторі та сільських територіальних громадах.

Щодо адміністративно-інституційного забезпечення, то потрібно створити спеціальний державний орган, який стане інформаційно-комунікативним центром для координації роботи всіх державних відомств у напрямку сталого розвитку. Для прикладу можна взяти досвід іноземних держав, у яких функціонують такі координаційні центри (див. табл. 1). Таким чином, ми пропонуємо створити державний комітет із сталого розвитку, який очолить прем'єр-міністр, який буде спрямовувати діяльність усіх міністерств у напрямку досягнення ЦСР. Діяльність цього комітету повинна здійснюватися, відповідно, механізмами горизонтальної та вертикальної інтеграції. Для забезпечення кращої горизонтальної інтеграції державної політики щодо досягнення ЦСР, повинні координуватись дії міністерств і відомств, відповідно до стратегічних цілей та завдань. Вертикальна інтеграція враховує координаційну роботу підвідомчих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування (субнаціональні зв'язки), інших зацікавлених сторін (громадянське суспільство та приватний сектор) для забезпечення ЦСР. Це нова модель партнерства, яка унікальним методом об'єднує інтереси всього суспільства і спрямована на підвищення ролі громадянського суспільства, підвищення рівня соціальної відповідальності

бізнесу, вироблення інноваційних рішень, конкретних дій органами влади, які завдяки загальним зусиллям матимуть позитивний вплив на розвиток країни. Пропонується також розділити Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України і створити окреме міністерство аграрної політики та розвитку сільських територій, яке буде безпосередньо відповідальне саме за досягнення 2-ї Цілі “Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки та поліпшення харчування та сприяння сталому сільському господарству”. Україна як лідер на світовому ринку продовольства, та країна, яка має найбільшу частку родючих земель у світі, має великий потенціал у забезпеченні продовольчої безпеки не лише власної країни, а й забезпечення населення інших країн продовольством, долучаючись до вирішення глобального питання голоду у світі. Тому потрібно розробити програму сталого розвитку аграрного сектора та розвитку сільських територіальних громад, перелік конкретних проектів підтримки аграрного сектора та сільських територій, а також забезпечити дієві механізми захисту прав місцевих жителів на першочерговий доступ до земельних ресурсів як основного засобу виробництва в сільській місцевості та основи життєдіяльності та сталого розвитку сільських територіальних громад.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, розробка механізмів державного управління сталим розвитком аграрного сектора та сільських територій повинна здійснюватися на основі міжнародного досвіду, міжнародних договорів у напрямку запровадження принципів сталого розвитку, враховуючи альтернативи розвитку держави, передумови досягнення визначених цілей сталого розвитку, стратегічний підхід до планування та прогнозування розвитку, застосування відповідних методів та інструментів державного управління, розробку проектів та програм, систему моніторингу на основі конкретних індикаторів досягнення цілей та завдань. Відповідно до методології державного управління, потребують удосконалення нормативно-правові, адміністративно-інституційні, фінансово-економічні механізми забезпечення збалансованого сталого соціально-економічного розвитку країни. Досить важливим є також здійснення консультативно-освітніх заходів щодо цілей та завдань концепції сталого розвитку і усвідомлення суспільством важливості запровадження сталих принципів життєдіяльності. Потрібне залучення до обговорення та розробки національної стратегії сталого розвитку та програм розвитку як національних, так і місцевих усіх зацікавлених сторін: державної влади, органів місцевого самоврядування, громадянського суспільства і приватного сектора. Ця модель партнерства дасть змогу врахувати інтереси усіх зацікавлених сторін та у майбутньому ефективно реалізовувати визначені цілі та завдання.

Список використаної літератури

1. Сталий розвиток в Україні: теоретичні аспекти / І. І. Смирнова, Є. І. Михайлюта // Економічний вісник Донбасу. 2018. № 1 (51). С. 10—14.

2. Шпильова Ю. Б. Сталій розвиток сільських територій України в умовах децентралізації влади : монографія. Київ : ПрофКнига, 2019. 308 с.
3. Kononenko O. Transformation of land relations regulation mechanism throughout the rural sustainable development context // *Agricultural and resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2019. № 1. Vol. 5. P. 19—36.
4. Лупенко Ю. О. Стан та перспективи сталого розвитку сільських територій // *Економіка АПК*. 2017. № 6. С. 7—10.
5. Доповідь Всесвітньої комісії з питань довкілля та розвитку “Наше спільне майбутнє”. Резолюція ООН № 14/14 від 16.06.1987 р. URL : <http://www.un.org/ru/ga/pdf/brundtland.pdf> (дата звернення: 08.07.2020).
6. Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку ООН. 1992. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_455#Text (дата звернення: 10.07.2020).
7. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. Київ : НАДУ, 2011. Т. 1: Теорія державного управління / наук.-ред. кол. : В. М. Князев (співголова), І. В. Розпугтенко (співголова) [та ін.], 2011. С. 599.
8. Цебро О. В. Вчення В. І. Вернадського про ноосферу як база для інноваційного забезпечення екологічного розвитку регіонів (ноорегіонів) // *Економічна теорія та історія економічної думки*. 2017. Т. 28 (67). № 1. С. 5—10.
9. Биосфера и ноосфера / В. И. Вернадский. Москва : Наука, 1989. 261 с.
10. Daly H. E. *Beyond Growth. The Economics of Sustainable Development*. URL : <http://pinguet.free.fr/daly1996.pdf> (date of using: 10.07.2020).
11. Доповідь Всесвітньої комісії з питань довкілля...
12. Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку ООН...
13. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution A/RES/70/1 adopted by the General Assembly on 25 September 2015. URL : https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_70_1_E.pdf (date of using: 12.07.2020).
14. Про схвалення Концепції розвитку сільських територій : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 995-р від 23.09.2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80#Text> (дата звернення: 11.07.2020).
15. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України № 722/2019 від 30.09.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019> (дата звернення: 08.07.2020).
16. Transforming our world...
17. Agissons pour un monde plus durable et solidaire. Les acteurs français s’engagent pour la mise en œuvre des Objectifs de Développement Durable. DICOM-CGDD/BRO/20016/ Février 2020. (2019). URL : https://www.agenda-2030.fr/sites/default/files/2020-02/20016_ODD_AmbitionAgenda_2030_def_light.pdf (date of using: 10.07.2020).
18. The Finland we want by 2050 – Society’s Commitment to Sustainable Development. (2016). URL : https://kestavakehitys.fi/documents/2167391/2186383/FINAL+Kestavakehityksen+yhteiskuntasitoumus+20+4+2016_eng-GBs_Final+-+kielenhuolto_EN_rev+%282%29.pdf/e057e638-507e-464c-a3dd-d3f0826f8950 (date of using: 13.07.2020).

19. Sustainable development goals Knowledge platform. URL : <https://sustainabledevelopment.un.org/memberstates/italy> (date of using : 10.07.2020).

20. Raszkowski A., Bartniczak B. On the Road to Sustainability: Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals in Poland // Sustainability. 2019. № 11. P. 366.

21. Germany's National Sustainable Development Strategy. (2018). URL : <https://www.bundesregierung.de/breg-en/issues/sustainability/germany-s-national-sustainable-development-strategy-354566> (date of using: 09.07.2020).

22. United Nations Declaration on the Rights of Peasants and Other People Working in Rural Areas. Resolution adopted by the General Assembly. № 73/165 on 17.12.2018. URL : <https://www.undocs.org/A/RES/73/165> (date of using: 08.07.2020).

Статтю подано: 31.07.2020

Статтю схвалено: 23.09.2020

Polska Lyudmila Oleksandrivna

postgraduate student of Dnipro State Agrarian and Economic University

ORCID: 0000-0001-9868-2326

e-mail: mila8118@meta.ua

MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE AGRICULTURAL SECTOR AND RURAL AREAS

Problem setting. The conceptual goals of sustainable development of society declared at the global level require the state authorities of the world to implement national development strategies and programs. Accordingly, the mechanisms of public administration need to be improved, the latest methods and tools of state regulation (norms and rules) aimed at solving economic, social, and environmental problems in society have been introduced. In many countries around the world, sustainable government strategies, programs, regional and local governments, local governments, civil society, and the private sector are involved in the development of sustainable development strategies and programs. According to this model of cooperation, all stakeholders have the opportunity to join in making management decisions and building their own future.

Recent research and publications analysis. Among domestic scientists who have developed conceptual approaches to the formation of sustainable development of Ukraine, the most famous are: B. Danylyshyn, Z. Buryk, S. Bobiliov, V. Kukhar, S. Makosiy, V. Malinovsky, I. Smirnova, E. Mykhailyuta. Issues of sustainable development of rural areas were dealt with by: O. Maslak, O. Shcherbatykh, M. Malik, V. Yermolenko, A. Kovalenko (state and problems of regulatory and legal support of sustainable development in Ukraine), D. Mishchenko (analysis of methods of state regulation of the agricultural sector Economy of Ukraine), M. Mykolaychuk, L. Melnyk, O. Kravchenko, I. Kostyashkin, Y. Shpylyova, I. Honcharenko, T. Moroz, O. Kononenko, Yu. Lupenko and others.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. In the context of global socio-economic restructuring and environmental challenges, the urgency of issues related to the improvement of methods and mechanisms of public administration in the direction of sustainable development of society is growing. The aim of the article is to research new

mechanisms and tools of public administration, application of methods of strategic planning of sustainable development, study of international experience of public administration of sustainable development and the possibility of its adaptation in Ukraine.

Paper main body. Nowadays, many countries around the world have begun to realize that the future of the world community is in danger, that further ignoring environmental problems could lead to irreversible changes in the Earth's biosphere and the impossibility of further normal existence of all life on Earth. Sustainable development of society is an alternative to the extensive model of economy, which includes a triad of environmental, social and economic components of development, the basis of this approach is to recognize the parity of all vectors of society, rather than the priority of one of them. The concept of "sustainable development" was first stated in the Report of the International Commission on Environment and Development of the United Nations under the leadership of the Prime Minister of Norway Gro Harlem Brundtland "Our Common Future". Based on the materials of the United Nations Conference on Environment and Development (1992), sustainable development is a development of society that meets the needs of today, without compromising the ability of future generations to meet their own needs. The World Summit on Sustainable Development (Johannesburg, South Africa 2002), held from 26 August to 4 September, adopted the Johannesburg Declaration on Sustainable Development, which stated that all countries of the world should take collective responsibility for implementing the foundations of sustainable development - economic, social and environmental development at the local, national and global levels. Thus, gradually the world began to develop environmental policy and diplomacy, there were new international, national institutional components - international organizations, ministries and agencies for sustainable development.

Ukraine has committed itself to the implementation of the GSD, one of which is "Overcoming hunger, achieving food security and improving nutrition and promoting sustainable agriculture." To implement these tasks in Art. 78 of UN General Assembly Resolution A / RES / 70/1, "Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development" (25 September 2015), at the national level, all Member States should develop large-scale national measures to implement this Agenda. Countries can support the transition to GSDs and build on existing planning tools: national development strategies and sustainable development strategies, as appropriate. Therefore, on the basis of the approved international document, it is necessary to approve a National Strategy for Sustainable Development "Ukraine-2030", and develop effective organizational, legal, administrative, financial and economic mechanisms to promote sustainable development of country. Also, it is necessary to adopt a separate program of sustainable rural development, as part of the Strategy taking into account the specifics and situation in the agricultural sector and rural communities. For the more effective implementation of the sustainable development strategy, it is necessary to create an administrative and institutional mechanism of public administration, which will be a kind of coordination center for decision making and advocacy of sustainable development goals. It is proposed the establishment of the State Committee on Sustainable Development, headed by the Prime Minister, who will be responsible for implementation of the strategy. For greater efficiency of strategy and decisions should be applied methods of building the mechanisms of public administration of sustainable development, which take into account interests of all stakeholders, are based on the model of "public-private" partnership, as well as methods of horizontal and vertical integration, taking into account the alternatives to state development, specificity of agricultural sector of economy, needs of rural territorial communities

in the direction of achievement of and develop effective organizational, legal, administrative, financial and economic mechanisms to promote sustainable rural development, and agricultural sector.

Conclusions of the research and prospects for further studies. Therefore, the development of mechanisms for public administration of sustainable development of the agricultural sector and rural areas should be based on international experience, international agreements to implement the principles of sustainable development, taking into account alternatives to state development, prerequisites for achieving sustainable development goals, strategic approach to development planning and forecasting, application of appropriate methods and tools of public administration, development of projects and programs, monitoring system based on specific indicators of achieving goals and objectives. According to the methodology of public administration, it is necessary to improve the regulatory, legal, administrative, financial and economic mechanisms to ensure balanced sustainable socio-economic development of the country. It is also very important to carry out consultative and educational activities on the goals and objectives of the concept of sustainable development, and public awareness of the importance of implementing sustainable principles of life. Involvement in the discussion and development of the National Strategy for Sustainable Development and development programs of both national and local stakeholders: public authorities, local governments, as well as civil society and the private sector. This model of partnership will allow to take into account the interests of all stakeholders, and in the future to effectively implement the goals and objectives.

Key words: sustainable development goals; mechanisms of public administration; agricultural sector; rural territorial communities.

References

1. Smyrnova, I. I., Myhailiuta, Ye. I. (2018). Stalyi rosvytok v Ukraini: teoretychni aspekt. *Economichnyi visnyk Donbasu*, № 1 (51), pp. 10-14 [in Ukrainian].
2. Shpyliova, Yu. B. (2019). *Stalyi rosvytok silskyh terytorii Ukrainy v umovah detsentralizatsii vlady*. Kyiv: ProfKnyga. 308 p. [in Ukrainian].
3. Kononenko, O. (2019). Transformation of land relations regulation mechanism throughout the rural sustainable development context. *Agricultural and resource Economics: International Scientific E-Journal*, № 1, Vol. 5, pp. 19-36.
4. Lupenko, Yu. O. (2017). Stan ta perspekyvy stalogo rosvytku silskyh terytorii. *Economica APK*, № 6, pp. 7-10 [in Ukrainian].
5. Dopovid Vsesvitnoi komisii z pytan dovkillia ta rosvytku "Nashe spilne maibutnie". Resolyucia OON 14/14 vid 16 chervnia 1987 roku. URL : <http://www.un.org/ru/ga/pdf/brundtland.pdf> [in Ukrainian].
6. Declaratsia Rio-de-Zhaneiro schodo navcolyshniogo seredovyshcha ta rosvytku OON. (1992). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_455#Text10 [in Ukrainian].
7. Kovbasyuk, Yu. V., Kniaziev, V. M., Rozputenko, I. V. (Eds.). (2011). *Encyclopedia derzhavnoho upravlinnia*. Nats. akad. derzh. upr. pry Presydenovi Ukrainy (Vol. 1, pp. 599). Kyiv: NAPA [in Ukrainian].
8. Tsebro, O. V. (2017). Vchennia V. I. Vernadskoho pro noospheru yak baza dlia innovatsiynoho zabespechennia ekologichnogo rozvytku regioniv (nooregioniv). *Economichna teoria ta istoria ekonomichnoii dumky*, Vol. 28 (67), № 1, pp. 5-10 [in Ukrainian].

9. Vemadskyi, V. I. (1989). *Biosphera i noosphera*. Moskva: Nauka. 261 p. [in Russian].
10. Daly, H. E. *Beyond Growth. The Economics of Sustainable Development*. URL : <http://pinguet.free.fr/daly1996.pdf>.
11. Dopovid Vsesvitnoi komisii z pytan dovkillia...
12. Declaratsia Rio-de-Zhaneiro schodo navcolyshniogo seredovyshcha ta rosvytku OON...
13. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. (2015). URL : https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_70_1_E.pdf.
14. Pro shvalennia Kontseptsii rosvytku silskyh terytorii. №995-p. (2015) [in Ukrainian].
15. Pro Tsili stalogo rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku. № 722/2019. (2019) [in Ukrainian].
16. Transforming our world...
17. Agissons pour un monde plus durable et solidaire. Les acteurs français s'engagent pour la mise en œuvre des Objectifs de Développement Durable. DICOM-CGDD/BRO/20016/ Février 2020. (2019). URL : https://www.agenda-2030.fr/sites/default/files/2020-02/20016_ODD_AmbitionAgenda_2030_def_light.pdf.
18. *The Finland we want by 2050 – Society's Commitment to Sustainable Development*. (2016). URL : https://kestavakehitys.fi/documents/2167391/2186383/FINAL+Kest+dvdn+kehityksen+yhteiskuntasitoumus+20+4+2016_eng-GBs_Final+-+kielenhuolto_EN_rev+%282%29.pdf/e057e638-507e-464c-a3dd-d3f0826f8950.
19. *Sustainable development goals Knowledge platform*. (2020). URL : <https://sustainabledevelopment.un.org/memberstates/italy>.
20. Raszkowski, A., Bartniczak, B. (2019). On the Road to Sustainability: Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals in Poland. *Sustainability*, № 11, pp. 366.
21. Germany's National Sustainable Development Strategy. (2018). URL : <https://www.bundesregierung.de/breg-en/issues/sustainability/germany-s-national-sustainable-development-strategy-354566>.
22. United Nations Declaration on the Rights of Peasants and Other People Working in Rural Areas. Resolution adopted by the General Assembly. № 73/165 (2018). URL : <https://www.undocs.org/A/RES/73/165>.

Paper submitted: 31.07.2020

Paper accepted: 23.09.2020

Цитування: Польська Л. О. Механізми державного управління сталим розвитком аграрного сектора та сільських територій // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 3(64) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. С. 136—149. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.64.2020.217614>).

Citation: Polska, L. O. (2020). Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia stalym rozvytkom ahrarnoho sektoru ta silskykh terytorii. *Efficiency of Public Administration*, Issue 3(64), pp. 136-149. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.64.2020.217614>).